

شناسایی اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب : یک بررسی مروری یاسین سعدی

کارشناسی ارشد، مدیریت دولتی، نظراًباد، البرز، yasin.saadi.00@gimil.ir

چکیده

این مقاله به "شناسایی اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب" و نحوه تأثیرگذاری آنها بر بهبود کیفیت خدمات عمومی و پاسخگویی دولت به شهروندان می‌پردازد. در این مقاله، اصول و مبانی شفافیت، پاسخگویی، بهره‌وری، حفظ موقعیت مالی پایدار دولت، توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی، توسعه مشارکت مردمی و افزایش شرکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری دولتی، به عنوان اصول و مبانی مهم مدیریت دولتی مطرح شده‌اند.

در این مقاله به بررسی دلایل و نیازمندی‌های استفاده از این اصول و مبانی در تصمیم‌گیری‌های دولتی نیز پرداخته شده است. با توجه به این مقاله، استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند بهبود کیفیت خدمات عمومی، افزایش شفافیت و پاسخگویی دولت به شهروندان و بهره‌وری منابع عمومی و خصوصی را به همراه داشته باشد. در ادامه، روش‌هایی برای استفاده از این اصول و مبانی در تصمیم‌گیری‌های دولتی معرفی شده است. این روش‌ها شامل توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی، افزایش مشارکت مردمی در فرایند تصمیم‌گیری دولتی، توسعه سیستم‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات، توسعه فرهنگ سازمانی مؤثر و کارآمد و توسعه پایدار و مدیریت کارآمد منابع طبیعی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی

مدیریت، مدیریت دولتی مطلوب، اصول و مبانی مدیریت

۱. متن مقاله

در دنیای امروز، ارائه خدمات عمومی با کیفیت بالا و به صورت شفاف و عادلانه توسط دولت‌ها، به یکی از چالش‌های مهم در مدیریت دولتی تبدیل شده است. با توجه به پیچیدگی‌های اجتماعی و اقتصادی موجود در جوامع امروزی، دولت‌ها باید با استفاده از منابع عمومی، خدمات عمومی را به بهترین نحو ممکن ارائه دهند (فرامرزی و همکاران، ۱۳۹۹). برای این منظور، شناسایی و به کارگیری اصول و مبانی مدیریت دولتی بسیار اساسی است. این اصول و مبانی شامل عواملی مانند شفافیت، عدالت، حکمرانی خوب، مشارکت مردمی، بهره‌وری، کارایی، اثربخشی، و اعتماد عمومی هستند که در هر سیستم مدیریت دولتی باید مورد بررسی و به کار گرفته شوند که می‌توانند به دولت‌ها در ارائه خدمات عمومی با کیفیت بالا و به صورت شفاف و عادلانه کمک کنند.

مدیریت دولتی در کشورهای مختلف می‌تواند متفاوت باشند، زیرا هر کشور با توجه به شرایط خود، سیستم مدیریت دولتی خود را تعریف می‌کند. با این حال، بسیاری از این اصول و مبانی مدیریت دولتی در سطح جهانی مشترک هستند و در بسیاری از کشورها به کار گرفته می‌شوند (عسگری و همکاران، ۱۴۰۰). هرچند که شیوه‌های اجرایی و ابزارهای مورد استفاده در کشورهای مختلف ممکن است متفاوت باشند، اما هدف نهایی ارائه خدمات عمومی با کیفیت بالا و به صورت شفاف و عادلانه در بیشتر کشورها مشترک است.

شناسایی اصول و مبانی مدیریت دولتی برای دولت‌ها بسیار ضروری است چرا که به دولت‌ها کمک می‌کنند تا با بهره‌گیری از منابع عمومی، خدمات عمومی را به بهترین نحو ممکن ارائه دهند (رنجبر و همکاران، ۱۴۰۰). از جمله ضرورت‌های این اصول می‌توان به توجه به نیازهای جامعه، توسعه و اجرای سیاست‌های عمومی خود، عدالت و شفافیت، افزایش کارایی، افزایش اعتماد عمومی به دولت و سیستم مدیریت دولتی، بهبود ارائه خدمات عمومی و به تبع آن افزایش کیفیت زندگی جامعه اشاره کرد.

مطالعات انجام شده در سال‌های اخیر بیانگر اهمیت موضوع دارند. در یک مطالعه انجام شده توسط لروکس و فینی^۱ (۲۰۱۴) تأکید شده است که اصول مدیریت دولتی باید در کشورهای در حال توسعه به عنوان یک راهکار مهم برای اصلاح مدیریت عمومی در نظر گرفته شوند. در مطالعه‌ی دیگری توسط آلفورد و اوفلین^۲ (۲۰۱۲)، تأکید شده است که اصول و مبانی مدیریت دولتی باید بر مبنای ارتباطات بین دولت و شهروندان و همچنین بین دولت و سایر نهادهای اجتماعی سازماندهی شوند. مطالعه انجام شده توسط بووارد و لوفلر^۳ (۲۰۱۲)، به بررسی مبانی مشارکت مردمی در مدیریت عمومی پرداخته شده است و نشان داده شده است که مشارکت مردمی می‌تواند به بهبود کارایی و کیفیت خدمات عمومی کمک کند. در دیگری که توسط انجام شده توسط رایت و پاندی^۴ (۲۰۱۰)، به بررسی اصول مدیریت دولتی در کشورهای در حال توسعه پرداخته شده است و نشان داده شده است که این اصول می‌توانند به بهبود عملکرد دولتی و

^۱ LeRoux & Feeney

^۲ Alford & O'Flynn

^۳ Bovaird & Löffler

^۴ Wright & Pandey

ارائه خدمات عمومی در این کشورها کمک کنند. در مطالعه‌ای اخیر انجام شده توسط لین و هیل^۵ (۲۰۱۳) به بررسی اصول و مبانی مدیریت دولتی در شرایط مختلفی مانند بحران‌های طبیعی و مواجهه با چالش‌های امنیتی پرداخته شده است. موینیان و اینگولد^۶ (۲۰۱۶) به بررسی نحوه تأثیر اصول و مبانی مدیریت دولتی در تصمیم‌گیری‌های سیاسی پرداخته اند. در مطالعه کریستنسن و لاگرید^۷ (۲۰۱۹)، به بررسی اصول و مبانی مدیریت دولتی در شرایط دموکراسی پرداخته شده است و روش‌هایی برای بهبود کارایی و ارتقای عملکرد دولت در این شرایط مطرح شده است.

در این راستا، تحلیل و بررسی منابع مختلف به منظور شناسایی اصول و مبانی مدیریت دولتی و به کارگیری آن‌ها در دولت‌ها بسیار اهمیت دارد. در این مقاله، با استفاده از روش مروری، به شناسایی اصول و مبانی مدیریت دولتی پرداخته می‌شوند. برای این منظور، منابع مختلفی از جمله کتاب‌ها، مقالات و گزارش‌های علمی مرتبط با موضوع مورد بررسی قرار گرفتند. سپس با تحلیل و بررسی این منابع، اصول و مبانی مدیریت دولتی شناسایی می‌شوند.

۲. اهمیت استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب

اهمیت استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب در تصمیم‌گیری‌های دولتی به دلایل زیر است:

۱. بهبود عملکرد دولتی: استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند بهبود عملکرد دولتی را به همراه داشته باشد. با توجه به اینکه تصمیم‌گیری‌های دولتی مستلزم تخصص و دقت بالایی هستند، استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند در بهبود کیفیت تصمیم‌گیری‌های دولتی کمک کند.
۲. افزایش بهره‌وری: استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند به افزایش بهره‌وری دولتی کمک کند. در واقع، این اصول و مبانی به دولت کمک می‌کنند تا منابع خود را به بهترین شکل ممکن استفاده کند و بهره‌وری منابع را بهبود بخشد.
۳. بهبود شفافیت و پاسخگویی دولتی: استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند در بهبود شفافیت و پاسخگویی دولتی نیز مؤثر باشد. با افزایش شفافیت و ارائه اطلاعات دقیق و صحیح به جامعه، دولت می‌تواند رضایتمندی جامعه را به دست آورد و در پاسخگویی به نیازهای جامعه بهبود بخشد.
۴. کاهش فساد: استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند کمک کند که فساد در دولت به حداقل برسد. با توجه به اینکه فساد می‌تواند تأثیرات مخربی بر روی اقتصاد و جامعه داشته باشد، کاهش آن می‌تواند بهبود چشمگیری را به همراه داشته باشد.

^۵ Lynn & Hill

^۶ Moynihan & Ingold

^۷ Christensen & Lægred

۵. بهبود روابط بین دولت و جامعه: استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب می‌تواند بهبود روابط بین دولت و جامعه را به همراه داشته باشد. با ارائه خدمات بهتر و پاسخگویی به نیازهای جامعه، دولت می‌تواند رضایتمندی جامعه را به دست آورد و روابط خود با جامعه را بهبود بخشد (بیگ لاری و همکاران، ۱۴۰۰).

به طور خلاصه، استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب در تصمیم‌گیری‌های دولتی می‌تواند بهبود عملکرد دولتی، بهره‌وری منابع، شفافیت و پاسخگویی دولتی، کاهش فساد و بهبود روابط بین دولت و جامعه را به همراه داشته باشد. به همین دلیل، استفاده از این اصول و مبانی برای تصمیم‌گیری‌های دولتی اهمیت بسیاری دارد و می‌تواند به توسعه و پیشرفت جامعه کمک کند.

۳. مولفه‌های مدیریت دولتی

مولفه‌های مدیریت دولتی به عنوان عناصر یا مؤلفه‌هایی از سیستم مدیریت دولتی، به مجموعه‌ای از فرایندها، رویه‌ها، روش‌ها، اصول و استراتژی‌هایی اشاره دارد که برای مدیریت دولتی و ارائه خدمات عمومی به شهروندان، به کار گرفته می‌شود. این مولفه‌ها شامل سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی، مالی، منابع انسانی و ارتباطات می‌باشند (کریستنسن و لاگرید، ۲۰۱۹).
مولفه‌های مدیریت دولتی شامل موارد زیر می‌شوند:

سیاست‌گذاری	• تعیین اهداف و استراتژی‌های دولت برای رسیدن به اهداف مطلوب.
برنامه‌ریزی	• طراحی و برنامه‌ریزی برای انجام فعالیت‌های دولتی.
اجرا	• اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های دولتی
نظارت و ارزیابی	• بررسی و ارزیابی عملکرد دولت در اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های آن.
مالی	• مدیریت منابع مالی دولت و بودجه‌ریزی.
منابع انسانی	• مدیریت منابع انسانی دولت و استخدام و پرورش کارکنان.
ارتباطات	• برقراری ارتباطات مؤثر با شهروندان، نهادهای دیگر و رسانه‌ها

شکل ۱. مولفه‌های مدیریت دولتی، منبع؛ طبرسا و غلامعلی (۱۴۰۱).

در کل، مولفه‌های مدیریت دولتی به کلیت فعالیت‌ها، فرایندها، ساختارها و روابط میان مؤسسات دولتی اشاره دارد که برای اجرای خدمات عمومی و بهره‌وری از منابع عمومی و خصوصی، به کار گرفته می‌شوند.

۴. شاخص‌های مدیریت دولتی مطلوب

شاخص‌های مدیریت دولتی مطلوب، به شکل گسترده‌ای وابسته به شرایط مختلف کشورها و نیازهای آنهاست. برای مثال، یک کشور با مشکلات اقتصادی شدید نیاز دارد تا در زمینه مدیریت اقتصادی و توزیع منابع به صورت کارآمد عمل کند. در این حالت، شاخص‌هایی مانند رشد اقتصادی، کاهش فقر، کاهش بیکاری و افزایش تولید، به عنوان شاخص‌های مدیریت دولتی مطلوب در نظر گرفته می‌شوند. از سوی دیگر، یک کشور با شرایط اقتصادی سالم ولی با مشکلات جامعه‌شناختی می‌تواند به شاخص‌هایی مانند بهبود رفاه اجتماعی، کاهش تبعیض و افزایش شفافیت تمرکز کند.

بنابراین، شاخص‌های مدیریت دولتی مطلوب باید با توجه به وضعیت و نیازهای واقعی کشورها شناسایی شوند و در راستای تحقق اهداف ملی و توسعه پایدار کشور، بکار گرفته شوند.

اما برخی از شاخص‌های عمومی که می‌توانند به عنوان شاخص‌های مطلوب مدیریت دولتی در نظر گرفته شوند عبارتند از:

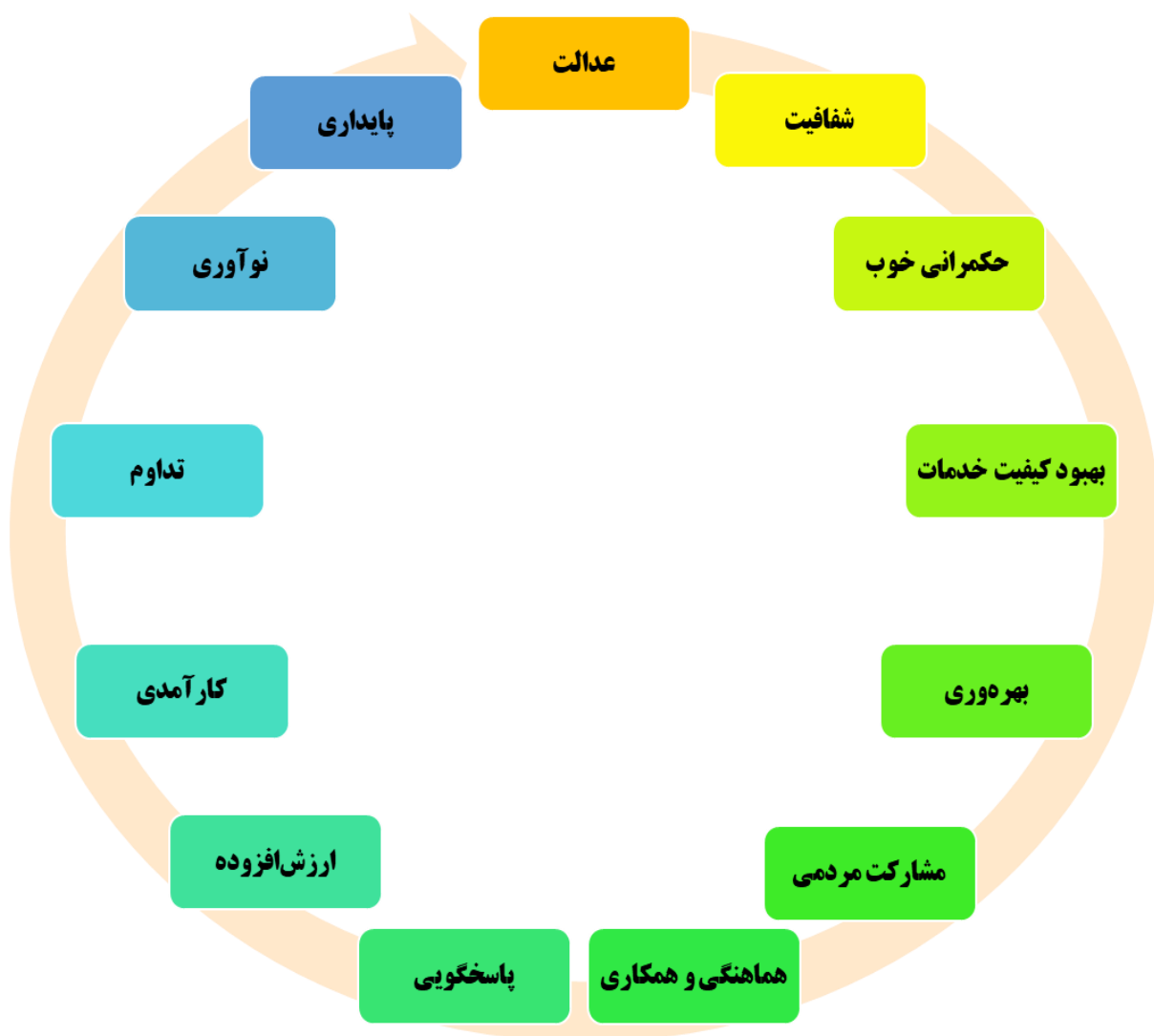
۱. شفافیت و پاسخگویی دولت به شهروندان
۲. افزایش کیفیت خدمات عمومی و بهبود عملکرد دولتی
۳. بهره‌وری از منابع عمومی و خصوصی
۴. توسعه پایدار و مدیریت کارآمد منابع طبیعی
۵. حفظ موقعیت مالی پایدار دولت
۶. توسعه فرهنگ سازمانی مؤثر و کارآمد
۷. توسعه سیستم‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات
۸. برنامه‌ریزی مؤثر و اجرایی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی
۹. توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی
۱۰. توسعه مشارکت مردمی و افزایش شرکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری دولتی (بیگ لاری و همکاران، ۱۴۰۰).

۵. اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب

- ۱- عدالت: این اصل به معنای توزیع منابع و ارائه خدمات عمومی به صورت عادلانه و بدون تبعیض است. دولت باید در توزیع منابع و ارائه خدمات، به عدالت عمل کرده و تمامی اقشار جامعه را پوشش دهد.
- ۲- شفافیت: این اصل به معنای اطلاع‌رسانی به جامعه در مورد سیاست‌های دولتی، تصمیمات و هزینه‌های انجام شده است. دولت باید به جامعه اطلاعات کافی در مورد فعالیت‌های خود ارائه کند تا اعتماد عمومی را به دست آورد.
- ۳- حکمرانی خوب: حکمرانی خوب به معنای ایجاد ارتباط موثر بین دولت و جامعه، شفافیت در تصمیم‌گیری‌های دولتی، مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌ها و حفظ حقوق شهروندان است.
- ۴- بهبود کیفیت خدمات عمومی: این مبنا مدیریت دولتی به معنای بهبود کیفیت و ارتقای خدمات عمومی است. دولت باید با استفاده از منابع عمومی، خدمات عمومی را به بهترین شکل ممکن ارائه کند.
- ۵- بهره‌وری: این اصل به معنای بهره‌گیری بهینه از منابع عمومی در ارائه خدمات عمومی است. دولت باید با بهره‌گیری بهینه از منابع، خدمات عمومی را ارائه دهد و هدررفت منابع را کاهش دهد.
- ۶- مشارکت مردمی: این اصل به معنای مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌های دولتی و ارائه خدمات عمومی است. دولت باید با مشارکت مردمی، خدمات عمومی را بهبود بخشد و به نیازهای جامعه پاسخ دهد.
- ۷- هماهنگی و همکاری: این اصل به معنای هماهنگی و همکاری میان دولت و نهادهای دیگر مانند بخش خصوصی، سازمان‌های غیرانتفاعی و سایر نهادهای مردمی است. هماهنگی و همکاری میان دولت و نهادهای دیگر می‌تواند به بهبود ارائه خدمات عمومی و بهره‌وری نهادها کمک کند.
- ۸- پاسخگویی: این اصل به معنای پاسخگویی دولت به نیازهای و انتظارات جامعه است. دولت باید به جامعه پاسخگویی کند و از آنها بازخورد دریافت کند تا در تصمیم‌گیری‌های آینده بهتر عمل کند.
- ۹- ارزش افزوده: این اصل به معنای ایجاد ارزش افزوده برای جامعه است. دولت باید در ارائه خدمات عمومی، به صورتی عمل کند که برای جامعه ارزش افزوده ایجاد کند و نه تنها نیازهای اساسی را برطرف کند بلکه به بهبود کیفیت زندگی جامعه کمک کند.
- ۱۰- کارآمدی: این اصل به معنای ارائه خدمات عمومی به صورت کارآمد و بهینه است. دولت باید با استفاده از پیشرفت‌های تکنولوژیکی و کارآمدسازی فرآیندهای خود، خدمات عمومی را به بهترین شکل ممکن ارائه کند.
- ۱۱- تداوم: این اصل به معنای تداوم ارائه خدمات عمومی و حفظ آنها در طول زمان است. دولت باید خدمات عمومی را به صورت پایدار و دائمی ارائه کند و در مسیر توسعه جامعه، به تداوم این خدمات توجه کند.

۱۲- نوآوری: این اصل به معنای ایجاد نوآوری و بهبود در ارائه خدمات عمومی است. دولت باید با استفاده از پیشرفت‌های تکنولوژیکی و ایجاد ایده‌های جدید، خدمات عمومی را به بهترین شکل ممکن ارائه کند و بهبودهای لازم را در فرآیند ارائه خدمات ایجاد کند.

۱۳- پایداری: این اصل به معنای حفظ محیط زیست و مواد منابع طبیعی است. دولت باید در ارائه خدمات عمومی، به محیط زیست و منابع طبیعی توجه کند و در فرآیند ارائه خدمات، از آنها به بهترین شکل ممکن استفاده کند و آسیب‌های محیط زیستی را کاهش دهد.

شکل ۲ اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب

۶. بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه‌گیری کرد که برای بهبود عملکرد دولتی و افزایش کیفیت خدمات عمومی، لازم است که دولت به اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب توجه کند و آنها را در کلیه فعالیت‌های خود مورد استفاده قرار دهد. بر این اساس، مهم است که دولت در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های خود از اصول شفافیت، پاسخگویی، بهره‌وری، حفظ موقعیت مالی پایدار دولت، توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی و توسعه مشارکت مردمی و افزایش شرکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری دولتی استفاده کند. این اقدامات می‌تواند بهبود کیفیت خدمات عمومی، افزایش شفافیت و پاسخگویی دولت به شهروندان، و بهره‌وری منابع عمومی و خصوصی را به همراه داشته باشد. اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب به عنوان یک چارچوب کلی برای تصمیم‌گیری‌های دولتی مطرح شده‌اند که می‌توانند در سطح سازمانی نیز به کار گرفته شوند. در ادامه، روش‌هایی برای استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی در سطح سازمانی معرفی می‌شوند:

۱. تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی

در سطح سازمانی، تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد و داده‌های دقیق و علمی، می‌تواند بهبود کیفیت تصمیم‌گیری‌های سازمانی و بهره‌وری منابع سازمانی را به همراه داشته باشد.

۲. افزایش شفافیت و پاسخگویی در سازمان

با افزایش شفافیت و پاسخگویی در سازمان، می‌توان در تصمیم‌گیری‌های سازمانی به بهترین شکل ممکن عمل کرد و به ارتقاء رضایتمندی کارکنان و مشتریان سازمان کمک کرد.

۳. توسعه فرهنگ سازمانی مؤثر و کارآمد

توسعه فرهنگ سازمانی مؤثر و کارآمد، می‌تواند بهبود عملکرد سازمانی را به همراه داشته باشد و به اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های خود کمک کند.

۴. استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، می‌تواند در ارتقاء بهره‌وری و بهبود کیفیت خدمات سازمانی و همچنین بهبود شفافیت و پاسخگویی در سازمان کمک کند.

۵. توسعه مشارکت کارکنان و شرکت‌کنندگان در فرایند تصمیم‌گیری سازمانی

توسعه مشارکت کارکنان و شرکت‌کنندگان در فرایند تصمیم‌گیری سازمانی، می‌تواند بهبود کیفیت تصمیم‌گیری‌های سازمانی و بهبود پاسخگویی و رضایتمندی کارکنان و شرکت‌کنندگان در سازمان را به همراه داشته باشد.

به طور خلاصه، استفاده از اصول و مبانی مدیریت دولتی مطلوب در سطح سازمانی می‌تواند بهبود عملکرد سازمانی، بهره‌وری منابع سازمانی و پاسخگویی به نیازهای جامعه را به همراه داشته باشد. استفاده از روش‌هایی مانند تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر شواهد

هشتمین کنفرانس ملی مطالعات مدیریت و اقتصاد در علوم انسانی

8th National Conference on
Management Studies and Economics in the Humanities

و داده‌های دقیق و علمی، افزایش شفافیت و پاسخگویی در سازمان، توسعه فرهنگ سازمانی مؤثر و کارآمد، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، و توسعه مشارکت کارکنان و شرکت‌کنندگان در فرایند تصمیم‌گیری سازمانی، می‌تواند در بهبود عملکرد و بهره‌وری سازمانی کمک کند. به علاوه، این روش‌ها می‌توانند به سازمان در ارتقاء شفافیت و پاسخگویی در برابر جامعه و بهبود رضایتمندی کارکنان و مشتریان سازمان کمک کنند. با توسعه سیستم‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات، دولت می‌تواند بهبود شفافیت و پاسخگویی خود را ارتقاء دهد و از اطلاعات دقیق و به‌روز بهره‌برداری کند.

۷. منابع

- بیگلاری، علیرضا؛ روحانی، روح‌الله؛ شفیعی، علی. (۱۴۰۰). تحلیل مقایسه‌ای ابعاد مدیریت دولتی در ایران و برخی از کشورهای عضو اکوواس. فصلنامه مدیریت دولتی، ۱۳ (۳)، ۴۳۳-۴۵۲.
- رنجبر، هوشنگ؛ محمدی، زهره؛ آهنگری، مریم. (۱۴۰۰). تحلیل و بررسی مدیریت دولتی در مدیریت بحران‌های محیطی. فصلنامه مدیریت دولتی، ۱۳ (۲)، ۱۹۳-۲۱۴.
- طبرسا، غلامعلی. (۱۴۰۱). دوگانه سیاست-اداره: شناسایی و طبقه‌بندی شاخص‌های تمایز میان مشاغل سیاسی و اداری در نظام مدیریت دولتی ایران. چشم انداز مدیریت دولتی، ۱۳ (۱)، ۱۵-۴۱.
- عسگری، حسین؛ صفری، محمد؛ علیزاده، علیرضا. (۱۴۰۰). تحلیل تطبیقی مدیریت دولتی در ایران و کشورهای منتخب (مالزی و اندونزی). فصلنامه مدیریت دولتی، ۱۳ (۱)، ۱-۲۲.
- فرامرزی، محمدرضا؛ سعیدی، علی؛ امیری، مریم؛ حیدری، اسماعیل. (۱۳۹۹). بررسی و تحلیل مدل‌های مدیریت دولتی در برنامه‌های پنجم تا هفتم توسعه اقتصادی و اجتماعی ایران. فصلنامه پژوهش‌های سیاستگذاری عمومی، ۲ (۱)، ۱-۲۴.
- نیکونهاد، محمدرضا؛ زاده، هادی؛ شریفی، محمدجواد. (۱۳۹۹). بررسی نقش مدیریت دولتی در ایجاد و توسعه کارآفرینی در ایران. مطالعات کاربردی مدیریت دولتی، ۱۰ (۳۹)، ۵۱-۷۲.
- Alford, J., & O'Flynn, J. (۲۰۱۲). Making sense of public value: Concepts, critiques and emergent meanings. *International Journal of Public Administration*, ۳۵(۷), ۴۴۶-۴۵۷. doi: ۱۰.۱۰۸۰/۰۱۹۰۰۶۹۲,۲۰۱۱,۵۸۷۱۴۰
- Bovaird, T., & Löffler, E. (۲۰۱۲). *Public management and governance*. Routledge.
- Christensen, T., & Lægreid, P. (۲۰۱۹). *The Routledge Handbook of Scandinavian Politics*. Routledge.
- Christensen, T., & Lægreid, P. (۲۰۱۹). *The Routledge handbook of Scandinavian politics*. Routledge.
- Lynn, L. E., & Hill, C. J. (۲۰۱۳). *Public management: A three-dimensional approach*. Routledge.
- Moynihan, D. P., & Ingold, D. (۲۰۱۶). *The dynamics of performance management: Constructing information and reform*. Georgetown University Press
- Wright, B. E., & Pandey, S. K. (۲۰۱۰). *Public administration in developing countries: An overview*. In *Handbook of Public Administration, Third Edition* (pp. ۱۹۷-۲۰۹). CRC Press.